

1.11.2018

מבקשי המקלט מסודן החיים בישראל - עדכון

בישראל חיים כ-7252 מבקשי מקלט מסודן. על פי ההערכות, רובם ניצולי רצח העם בדארפור וניצולי הטיהורים האתניים בחבל הנובה והנילוס הכחול. לפי נתוני משרד הפנים, נכון לסוף מאי 2018 ישנן 5,119 בקשות מקלט פתוחות של אזרחי סודן מתוכן כ-3500 של מבקשי מקלט מדארפור, חבל הנובה והנילוס הכחול - **עד היום, רק אזרח סודני אחד הוכר בישראל כפליט.**

בשנת 2017 נודע כי מאז שנת 2014 הסתירה רשות האוכלוסין וההגירה חונ"ד שגיבשה ובה נקבע כי מבקשי המקלט מהשבטים שאינם ערביים עלולים, בסבירות גבוהה, לחוות רדיפה בשובם לסודן. חוות הדעת הזו הוסתרה אפילו מבתי המשפט, וראש מנהל אכיפה וזרים ברשות האוכלוסין וההגירה, יוסי אדלשטיין, אמר בדיון בכנסת שנערך לאחר שנחשפה, כי רשות ההגירה מעולם לא העבירה אותה לשר הפנים.

בעקבות הליכים משפטיים התוקפים את השיהוי בהכרעה בבקשות המקלט, **משרד הפנים מחליט מעת לעת לתת מעמד "מטעמים הומניטריים"** לחלק ממבקשי המקלט מדארפור, הרי הנובה והנילוס הכחול - הכל בכדי להימנע מקבלת החלטות בבקשות המקלט ומתן מעמד פליט לזכאים. כיום חיים בישראל כאלף אזרחי סודן שקיבלו מעמד הומניטארי (א/5 - תושב ארעי) על פי קריטריונים שרירותיים בעקבות החלטות כאלה או החלטות ממשלה קודמות. המעמד הזה ניתן מבלי שעילות המקלט הפרטניות נבדקו, וזאת בניגוד למחויבות של ישראל על פי אמנת הפליטים.

יתר מבקשי המקלט מסודן חיים בישראל ללא מעמד כבר למעלה מעשור, במהלכו עושה המדינה כל שביכולתה כדי למנוע מהם זכויות בסיסיות: ישראל מנעה מהם במשך שנים את האפשרות להגיש בקשות מקלט; כלאה אותם בסהרונים ובחולות; מונעת מהם שירותי בריאות ורווחה; מקצצת משכרם 20 אחוזי פיקדון; ומשיתה מסי עתק על מעסיקיהם. במשך כל אותן שנים ישראל מסרבת לקבל הכרעה בבקשות המקלט שלהם.

לאחרונה, ביום ב', 29 באוקטובר 2018 התקיים דיון בבג"ץ בעתירות הדורשות לחייב את המדינה להכריע בבקשות המקלט של פליטי דארפור. לקראת הדיון הודיעה המדינה שהיא תחל לבחון את בקשות המקלט הפרטניות של פליטי דארפור, הרי הנובה והנילוס הכחול, התחייבות שכבר נתנה בעבר לבית המשפט, ושאותה הפרה. בית המשפט קבע כי בתוך 30 ימים תציג בפניו המדינה עדכון מפורט ובו לוחות זמנים לבדיקה בזמן סביר של בקשות המקלט של יוצאי דארפור. עוד הורה בית המשפט למדינה לעדכן איזה מעמד ינתן למבקשים עד קבלת ההכרעה, וכמו כן, מה ינתן להם אם המדינה לא תעמוד גם הפעם בלוחות הזמנים להם התחייבה. העתירות לפיכך עודן תלויות ועומדות.

ביוני 2018 פרסמה נציבות הפליטים של האו"ם חוות דעת בנושא צרכי ההגנה הבינלאומיים של יוצאי דארפור. חוות הדעת קבעה כי בשלב הזה, בשל המצב הקשה עדיין בדארפור, לא מקדמים או מעודדים החזרה של מבקשי מקלט, וכן כי כל הניסיונות לסייע לאלו שביקשו לחזור מרצונם, אין בהם להשליך על החובה לבחון את בקשות המקלט של דארפורים במדינות המקלט, ואין לראות בהם הערכה מצד הנציבות כי המצב בסודן בטוח. עוד קובעת הנציבות כי דארפורים משבטים שאינם ערביים וכן תומכי אופוזיציה, פעילים פוליטיים, ועוד, נחשבים לקבוצות בסיכון ואין להם חלופה בטוחה אחרת בתוך סודן. לכן לא ניתן להחזירם לא לדארפור ולא לאזורים אחרים במדינה.

חשוב לזכור שכניסה לישראל, מדינת אויב לסודן, מהווה עברה פלילית בחוק הסודני שדינה עשר שנות מאסר בכלא שתוחלת החיים בו נמוכה במיוחד.

הגיעה העת שהמדינה תחל למלא את תפקידה, תבחן את הבקשות על פי הסטנדרטים

המקובלים בעולם ותעניק מעמד פליט לזכאים.